

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 10067
Tarih : 22.01.2025

22955

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum* tarafından Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır, uzun yıllardır maden şirketlerinin talan politikalarıyla karşı karşıya kalmıştır. Bölge halkının yaşam alanları, doğal kaynakları ve ekolojik dengeyi hiçe sayan bu uygulamalar, sadece çevresel bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal bir kriz yaratmaktadır. Diyarbakır'ın Kulp ilçesine bağlı Gavgas, Kuyê, Awdegês, Arqetîn ve Xuruç kırsal mahallelerinde maden arama faaliyetleri halkın yoğun tepkisi nedeniyle daha önce durdurulmuş, ancak 20 Ocak tarihinde yeniden başlatılmıştır. Bu faaliyetler, bölgeye yoğun asker ve korucu sevk edilerek, çevresel ve toplumsal hassasiyetleri yok sayan bir yaklaşımla sürdürülmektedir.

Bölge halkının ifade ettiği üzere, sondaj çalışması bölgedeki tescilli su kaynaklarının kirlenmesine, hayvancılık, arıcılık ve tarım faaliyetlerinin ciddi zarar görmesine neden olma potansiyeli taşımaktadır. Gavgas'tan çıkan su kaynağı, Pasûr merkezin ve 40'a yakın mahallenin içme suyu ihtiyacını karşılamaktadır. Bu kaynakların zarar görmesi, bölge halkının temel yaşam hakkını tehdit etmekte ve doğal dengenin geri dönülmez bir şekilde bozulmasına yol açma riski taşımaktadır.

Halkın protestoları gözaltı tehditleriyle bastırılmaya çalışılmakta ve hukuksuz uygulamalarla yurttaşların doğal kaynaklarına sahip çıkma hakları engellenmektedir. Bu durum, hem anayasal hakların ihlali hem de çevresel adalet ilkelerinin yok sayılması anlamına gelmektedir. Çevre ve insan sağlığını tehdit eden bu faaliyetler, aynı zamanda Diyarbakır coğrafyasını uzun vadeli bir ekolojik krizle karşı karşıya bırakacaktır. Bu kapsamda, maden arama faaliyetlerinin yarattığı riskler, hukuka uygunluk durumu ve halkın yaşadığı baskıları sorgulamak amacıyla aşağıdaki soruların yanıtlanmasını talep ediyorum.

Bu bağlamda;

1. Gavgas ve çevresinde devam eden maden arama çalışması için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlanıp hazırlanmadığına ilişkin bilgi verebilir misiniz? Hazırlandıysa bu raporun ayrıntıları kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?
2. Bölgedeki sondaj çalışmalarının, Kulp merkezin ve 40'a yakın mahallenin su ihtiyacını karşılayan su kaynaklarına zarar verme ihtimali dikkate alınmış mıdır? Şu ana kadar bu konuda bilimsel bir çalışma yapılmış mıdır?

2. Bölgedeki sondaj çalışmalarının, Kulp merkezin ve 40'a yakın mahallenin su ihtiyacını karşılayan su kaynaklarına zarar verme ihtimali dikkate alınmış mıdır? Şu ana kadar bu konuda bilimsel bir çalışma yapılmış mıdır?
3. Halkın protestolarını bastırmak amacıyla bölgeye yoğun asker ve korucu sevkiyatı yapılmasının gerekçesi nedir? Bu yaklaşım, vatandaşların anayasal haklarını kullanmalarını engellemiyor mu?
4. Mahalle sakinlerinin maden çalışmalarına ilişkin endişelerini dile getirirken "provokatör" olarak yaftalanması ve gözaltıyla tehdit edilmesi konusunda Bakanlığınız herhangi bir denetim yapacak mıdır? Bu tür uygulamalara yönelik bir soruşturma başlatılacak mıdır?
5. Gavgas'ta yapılan maden arama çalışmalarını yürüten şirketlerin ihaleleri hangi şartlarla aldıkları ve bu şirketlerin çevresel sorumluluklarını yerine getirip getirmediği denetlenmekte midir?
6. Bölge halkının giriş ve çıkışlarının engellenmesi ve sondaj bölgesinde görüntü alınmasına izin verilmemesi yasal mıdır? Bu uygulamalara ilişkin herhangi bir şikayet veya denetim süreci başlatılmış mıdır?
7. Bu çalışmaların Kulp ve çevresindeki ekolojik dengede geri dönüşü olmayan zararlara yol açmasının önüne geçmek amacıyla Bakanlığınızın herhangi bir planı veya önlemi bulunmakta mıdır?